

Üniversite Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanım Durumlarının Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi

Sevde YÜCEL¹ & Necati ÇİFTÇİ²

Özet

Kredi kartı kullanımı günümüzde hızla yaygınlaşmaya devam etmektedir. Her yıl birçok tüketici kredi kartı borcunu ödeyememekte ve çoğu birey kazancının neredeyse tamamını kredi kartı borcunu ödemeye ayırmaktadır, bu nedenle yaşanan sıkıntılar çok ciddi boyutlardadır. Kredi kartlarına erişimin kolaylaşması ve bireyleri kredi kartı kullanmaya cezbettiren promosyonların artması da bilinçli olmayan, bütçesini yönetmeyi bilmeyen yani finansal konularda yetersiz olan tüketicilerin kart borçları yüzünden sıkıntı yaşamalarını tetiklemektedir. Bu durum direkt olarak hem hanehalkına hem de ülke ekonomisine ciddi zararlar vermektedir. Tüm bu durumlar göz önünde bulundurulduğu zaman kredi kartı kullanımı konusunda önlemler alınmasının gerekliliği açık bir şekilde ortadadır.

Bilinçsiz kredi kartı kullanımı gelişmekte olan ülkelerin olduğu kadar gelişmiş ülkelerin de sorunu haline gelmiştir. Bu durumla ilgili olarak bireylerin alacakları finansal eğitimler artırılarak daha bilinçli tüketicilerin topluma kazandırılması sağlanmalıdır. Çünkü finansal konularda bilgili, bütçesini yönetmeyi bilen, tasarruf ve birikim yapan bireylerin bu konuda daha dikkatli davrandığı gözlemlenmektedir.

Tarama modelinde gerçekleştirilen çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanımındaki tutumlarının demografik değişkenlerle ilişkisini incelemektir. Araştırmanın evrenini üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde okuyan öğrenciler; örneklemini ise Hacettepe Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde okumakta olan 300 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilere kişisel finans tercihlerinin neler olduğu sorulduğunda, öğrencilerin ağırlıklı olarak kredi kartı kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir ve araştırmaya katılanların %62.3'ü aktif olarak kredi kartı kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Kredi kartı, borçlanma, tüketici, tasarruf.

Investigation of Credit Card Usage Situations of University Students in Terms of Some Demographic Variables

Abstract

The use of credit cards is increasing rapidly today. Many consumer credit cards can not pay debts every year. In addition, most individuals allocate almost all of their earnings to paying credit card debt. As a result, problems are increasing. It has become easier to have a credit card, and promotions have been increased to encourage individuals to use credit cards. As a result, uninformed consumers who do not manage their budget (ie insufficient financial issues) suffer from card debt. This situation directly harms the household and the economy of the country. Considering all these situations, it is clear that measures are needed to use credit cards.

The use of unconscious credit cards has become a problem for developing countries as well as developing countries. Regarding this situation, it is necessary to increase the financial educations of the individuals and to make more conscious consumers acquire the society. Because it is observed that individuals who are knowledgeable in financial matters, who know how to manage their budget, saving are behaving more carefully in this respect.

The purpose of the study conducted in the screening model is to investigate the relationship between university students' attitudes towards credit card use and demographic variables. The population of the research consists of the students in the faculty of economics and administrative sciences in Hacettepe University and Bilecik Şeyh Edebali University. Randomly chosen sample includes 300 students of the faculties.

Participants were asked what their personal finance preferences are. Participants were predominantly preferred to use credit cards, and 62.3% of respondents said they were actively using credit cards.

Key Words: Credit card, debt, consumer, savings.

¹ Arş. Gör. Hacettepe Üniversitesi, İdari ve İktisadi Fakültesi, Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü, sevdeyucel@gmail.com

² Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İdari ve İktisadi Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, necati.ciftci@bilecik.edu.tr

1. Kredi Kartı

1.1. Kredi Kartının Gelişimi

İnsanların, günlük gereksinimleri gidermeleri ya da beklenmedik harcamaları için yanlarında fazla miktarda para taşımaları; çalınma, kaybolma gibi riskleri de beraberinde getirmiştir. Bu tarz riskleri önleyebilmek için, paranın yerini tutabilecek hem yeni hem de güvenilir araçlara ihtiyaç duyulmuştur. Bunun için ilk olarak çek kullanımı başlamıştır. Fakat çekle ödeme yapmanın yararları olduğu kadar karşılıksız keşide edilmesi, çek karşılığının ödenmesi sırasındaki güçlükler gibi zorlukları da küçümsenmeyecek kadar çok olmuştur. Bunun yerine, yeni ve çağdaş bir ödeme sistemi olan ve plastik para olarak da adlandırılan kredi kartı sistemi ortaya çıkmıştır (Teoman, 2003: 5).

Kredi kartları; farklı alanlarda işlevi olan iş yerlerinde para yerine kullanılabilen, belirli bir bölge sınırı olmayan ödeme araçlarıdır (Uludağ ve Arıcan, 2001: 139). Bir başka tanıma göre ise kredi kartı; kart sahibi olan tüketicilere belirli işyerlerinden nakit ödemelerini gerektirmeksizin mal ya da hizmet satın almalarını sağlayan ayrıca banka şubeleri ve para çekme cihazlarından kredi çekme fırsatı veren ödeme ve kredi aracı şeklinde tanımlanmıştır (Yılmaz, 2000: 124). 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nun üçüncü maddesinin e bendinde kredi kartı "Nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı kartı veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasıdır" şeklinde tanımlanmıştır. Kredi kartları günümüzde, nakit para taşımayı cazip bulmayan tüketicilerin yaygın bir şekilde kullandığı ödeme araçlarından birisi olmuştur. Dünyada ve ülkemizde her geçen gün kredi kartı sayısında ve kredi kartlarıyla yapılan alışveriş miktarında ciddi bir büyüme gözlemlenmektedir (Oktay, Özen ve Alkan 2013: 2).

Kredi kartları, toplumun hemen her kesimi tarafından kullanılmaktadır. Öğrenci, emekli, fakir, zengin, kadın, erkek her yaştan insan günümüzde kredi kartını aktif bir biçimde kullanmaktadır (Evans, 2004: 61). Kredi kartları giyimden gıdaya, seyahatten eğlenceye, akaryakıttan ilaca kadar dayanıklı-dayanıksız tüketim malları ile hizmetlerin yer aldığı çok geniş bir yelpazede tüketimi canlandırabilmek amacıyla tüketicilere çeşitli fırsatlar sunmaktadırlar. Bunlara ek olarak kartla yapılan alışverişlere çeşitli hediyeler, indirimler, bedava telefon konuşma süresi gibi hediyeler vermektedirler ve kredi kartlarında taksit uygulaması tüketicilere avantaj sağlayan diğer bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır (Durukan, Elibol ve Özhavzalı, 2005: 144). Kredi kartı, tüketicilerin bankada kredilerinin olması anlamına gelmektedir. Kredi kartı sahiplerinin bankalarındaki vadesiz hesaplarında hiç paraları olmasa bile, kredi kartlarıyla alışveriş yapabilirler. Bankalar, bir ay boyunca bu alışverişlerin tutarlarını tüketicilerinin adına öderler, kart sahipleri bankalarından ayda bir, bir hesap bildirim cetveli alırlar. Burada gördükleri tutarların ister tamamını son ödeme tarihinde öderler veya bankalarının uygun gördüğü minimum ödeme tutarını ödedikten sonra geri kalanını belli bir faiz karşılığı kredilendirebilirler (Yılmaz ve Çatalbaş 2007: 84).

Kredi kartı kelimesi ilk kez Edward Bellamy yazmış olduğu “Looking Backward 2000-1887” isimli bilim-kurgu romanında kullanmıştır. Kitaptaki kurguya göre insanlar alışverişlerini plastik bir karttan kopan parçalarla yapıyorlardı ve bu kartlar her bir kişiye özel olarak yıllık belli bir miktar dolar karşılığında veriliyordu. Eğer kişilerin olağandışı gider yapmaları gerekiyorsa gelecek yılın kredisinden sınırlı bir miktar avans harcayabiliyorlardı (Bellamy, 1888: 68-69).

Genel olarak literatürde ilk kredi kartının Amerika Birleşik Devletleri’nde ortaya çıktığı söylenmektedir. İlk kez, sınırlı bir alanda kullanılmak üzere turizm amaçlı olarak 1894 yılında Hotel Credit Letter Company adlı bir kuruluş kredi kartı çıkarmıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında kredi kartı çıkaran kuruluşlar tarafından kredi kartlarının tek bir yerde değil; birden çok yerde kullanılması gerektiğine karar verilmiştir. Yani üç yanlı sistemin temelleri atılmıştır. Dinners Club ile birlikte ilk seyahat ve dinlenme kartı uygulaması başlatılarak belirli bir bölge ve harcama sınırı olmayan ilk kredi kartı Dinners Card böylece çıkarılmıştır. Bu sayede kredi kartlarının avantajları anlaşılmış ve önce Amerika’da daha sonra da tüm Avrupa’da kredi kartı uygulaması yaygınlaşmıştır (Baydemir, 2004:1).

1950-1970 yılları arasında pek çok kuruluş kendi kredi kartını çıkarmıştır. Daha sonra ortaya çıkan yoğun rekabet sonunda bu kuruluşlar ayakta kalabilmek için birleşip ortak bir kredi kartı çıkarmışlardır. Diğer ülkeler de kartları pazarlamak isteyen kuruluşlarla lisans sözleşmeleri imzalayarak uluslararası kredi kartı organizasyonlarını oluşturmuşlardır. Visa, MasterCard, Dinners Club, American Express, JCB hala dünyada kabul görmekte olan en önemli kredi kartlarıdır. Bu kartların 1970’li yıllarda Avrupa’da yayılmasının sonucunda kredi kartları tüm dünyada geçerlilik kazanmıştır (Baydemir, 2004: 1).

Türkiye’de ise ilk kredi kartı 1968’de Koç grubuna bağlı Setur A.Ş. tarafından Dinners Club’tan yetki alarak çıkarılmıştır. Bunu takip eden yıllarda Türkiye’de kredi kartı kullanımı her yıl devamlı artış göstermiştir. Türk toplumunda 1990’lı yıllara kadar temel ödeme aracı olarak daha çok nakit para kullanılırken, 1990’lı yılların ortalarına doğru kredi kartı kullanımı yaygınlaşmış ve alışverişlerde nakit paranın yerine geçmiştir (Tuğay ve Başgöl, 2007: 217).

1.2.Kredi Kartının Ekonomik Etkileri

Kredi kartlarının milli gelire, kayıtdışı ekonomiye, enflasyona ve istihdama birçok etkisi bulunmaktadır. Kredi kartlarının ekonomik etkilerini şu şekilde açıklayabiliriz.

1.2.1. Kredi Kartının Milli Gelire Etkisi

Yapılan harcamaların ücretlerinin bir sonraki ayda ödenerek faizsiz kredi kullanılması; saygınlık, taksitlendirme, promosyon ve sigorta hizmetleri gibi avantajları bulunan kredi kartları ile harcama eğiliminin artışıyla birlikte efektif talebi körüklemektedir. Bu da direkt olarak koşulların uygun olması halinde üretim artışına sebep olmaktadır (Yetim, 1997: 22). Tüketim harcamalarındaki artış çarpan etkisiyle diğer koşullar sabitken istihdamla beraber üretimi artırmakta ve bunun sonucu olarak da milli gelir olumlu yönde etkilenmektedir (Yılmaz, 2000: 60).

Konuyu yatırım talebi açısından ele aldığımızda da, kredi kartı sahiplerinin banka hesaplarında bulunan kısa vadeli fonları, bankalar tarafından düşük maliyetli kredi verilebilir fon olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla kolaylıkla plase edebilmektedir. İhtiyacı olan yatırımcılara düşük maliyetle sunulan krediler, kredi kullanımının artmasını tetikleyerek milli gelir üzerinde olumlu etkiler yaratmaktadır (Yılmaz, 2000: 58-60).

1.2.2.Kredi Kartının Kayıtdışı Ekonomiye Etkisi

Kayıtdışı ekonomi, mal ve hizmet üretimi ve değişimine konu olmasına rağmen, ekonominin geleneksel ölçüm yöntemleriyle olduğu gibi tespit edilemediğinden milli muhasebe kayıtlarında bulunmayan ve GSMH büyüklüklerine yansımayan alanları kapsayan bir kavramdır. Diğer bir deyişle, kayıtdışı ekonomi, işlemlerin kayıtlara geçirilmediği ekonomi kesimini ifade eden bir terimdir (Işık ve Acar, 2003: 118).

Bu çerçevede, unutulmaması gereken bir nokta, meşru olmayan ve cezai yaptırımlar gerektiren faaliyetlerin bulunduğu kadar tamamen geçim sağlamak amacıyla masum olarak nitelendirilebilecek faaliyetlerin de kayıtdışı ekonomik faaliyetler adı altında incelenmesi gerektiğidir (Us, 2004:3).

Türkiye’de finansallaşmayla birlikte kredi kartı kullanımında da ciddi bir oranda artış meydana gelmiştir. Çalışanların ücretlerinin bankalar tarafından verilmesi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelere paralel bir şekilde e-ticaretin yaygınlaşması kayıtdışı ekonomiyi önlemektedir (Kahyaoğlu, Ülkü ve Gelmedi, 2011: 38).

1.2.3.Kredi Kartının Enflasyona Etkisi

Kredi kartı kaydi para yaratmaktadır. Bu durum para talebinde azalışa, paranın dolaşım hızında da artışa sebep olmaktadır. Bunun sonucunda da enflasyonist etkiye yol açtığı söylenebilir. Aynı zamanda kredi kartının harcamalarda artışa neden olması talepteki artışa neden olması anlamına gelmektedir. Bu durum da enflasyonist bir etki yaratmaktadır (Steindl, 2000: 277). Aynı şekilde Uzgören ve diğerleri de yaptıkları çalışmada kredi kartı harcamaları ve enflasyon arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Uzgören, Ceylan ve Uzgören, 2007: 252).

Çögürçü ise yaptığı çalışmasında kredi kartının enflasyonu düşürdüğünü ve buna bağlı olarak vergi gelirlerini artırmasının, kredi kartlarının avantajları arasında olduğunu ifade etmektedir (Çögürçü, 2015: 241).

Talep enflasyonu, belirli bir dönemde, toplam talebin artarak toplam arzın üzerine çıkması sonucunda toplam arzın toplam talebi karşılayamamasıyla beraber fiyat artışlarının ortaya çıkmasıdır (Çelik, 2008: 124). Eğer bir ortamda talep enflasyonu yaşıyorsa, kredi kartı ile yapılan işlemlerin enflasyona etkileri arz ile ilişkili olur. Yani arz tıkanmadıkça sorun yaşanmaz (Kaya, 2009: 96). Toplam talebi kısımaya yönelik önlemlerden en önemlileri, kredilere üst sınır getirilmesi, hanehalkının fazla kredi alıp harcamasının engellenmesi, kredi kartlarına yapılacak taksit sayılarının azaltılması,

kredi kartı limitlerinin düşürülmesi, kredilerin seçilmiş sektörlerdeki üreticilere verilmesinin sağlanması ve bazı tüketim harcamaları için kredi verilmesinin yasaklanması gibi kredi kontrolüne yönelik olanlardır (Çelik, 2008: 119).

1.2.4.Kredi Kartının İstihdama Etkisi

Keynes'in çarpan etkisi teorisine göre tüketici kredileri veya kredi kartları efektif talebi körükler. Bunun sonucunda kaydi para ortaya çıkar. Para arzının artması demek harcamaların artması anlamına gelmektedir. Bu da dolaylı olarak üretimi artırır. Üretimin artması demek de işsizliğin azalması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla gerek bilişim alanında gerekse telekomünikasyon alanında yaşanan gelişmeler sonucunda şube bankacılığındaki istihdam bu durumdan olumsuz etkilenirken; pazarın büyümesinin sonucunda kredi kartı pazarlamasının önemi anlaşılmış ve bu alanda istihdam olanakları çoğalmıştır. Buna ek olarak kredi kartlarını gözlemleyen ve kayıt altına alan Bankalararası Kart Merkezi, Kredi Kayıt Bürosu ve kredi kartlarının kullanıcılarına ulaşmasını sağlayan lojistik şirketlerinin kurulması da istihdamı artırmıştır (Kaya, 2009: 99).

Kredi kartı harcamalarında meydana gelen % 1'lik bir artış ilk yıl 1800 kişilik, ikinci yılda ise 9000 kişilik yeni istihdam anlamına gelmektedir. 2008-2009 yılları arasında o dönemki krize rağmen istihdamdaki 101 bin kişilik artışın yaklaşık 8500 kişilik kısmı nakit yerine kredi kartı kullanımının tercih edilmesi sonucu oluşmuştur (Vergi Konseyi, 2011: 56). Ayrıca kredi kartı kullanımının artmasıyla bankalarda yeni çalışma alanları ve bununla beraber yeni iş pozisyonları ortaya çıkmıştır. Kartların hazırlanması, pazarlanması, teslim edilmesi, hesap ekstrelerinin dağıtımı, mektupların dağıtımı ve armağanların dağıtımı yeni istihdam alanlarını yaratmıştır (Baydemir, 2004: 87).

1.3 Kredi Kartı İle İlgili Literatür İncelemesi

Jones (2005), ABD'de 216 birinci sınıf üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı bir araştırmada öğrencilerin %62'sinin kredi kartı olduğu ve bunların %50.9'unun kredi kartlarına ödenmemiş borçları olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonucuna göre; öğrencilerin yaşı büyüdükçe kredi kartı sayısı ve kredi kartı borçları artmaktadır ve bekar öğrencilerin borçları evli olan öğrencilere göre daha azdır. Ayrıca öğrencilerin kredi kartı kullanımıyla ilgili yeterli bilgi sahibi olmadığı ulaşılan sonuçlardan biridir.

Torlak (2002), Eskişehir ilinde, kredi kartı kullanımının memurlar, akademisyenler ve serbest meslek sahipleri arasında daha yoğun olduğunu varsayarak yaptığı araştırmasında; katılımcılar, kredi kartlarının yaptıkları harcamaları geç ödeyebilmeleri, kolay kredi temin edebilmeleri ve nakit para bulundurmalarına gerek kalmaması gibi avantajları nedeniyle kullandıklarını belirtmişlerdir.

Karamustafa ve Biçkes (2003) kredi kartı kullanmada etkili olan faktörleri tespit etmek amacıyla Nevşehir'de yaptıkları araştırmalarında, kredi kartı kullanımının tüketim alışkanlığı üzerinde bir etkisinin olup olmadığını ve kredi kartı kullanımının demografik özelliklere göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, katılımcıların kredi kartı kullanımında kredi

kartlarının finansal kaynak oluşturmasının ve alışverişlerde kolaylık sağlamanın önemli bir faktör olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca cinsiyet, gelir kazanılan bir işte çalışma durumu ve emeklilik dışındaki diğer bağımsız değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuşlardır.

Şener ve Güven (2005), T.C. Emekli Sandığına bağlı kurumlarda 60 yaş ve üzerindeki bireylerle yaptıkları çalışmalarında yaşlıların %74'ünün kredi kartına sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Kredi kartına sahip yaşlıların %52.6'sı sahip oldukları kredi kartını kullandıklarını geriye kalanlar ise kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Yaşlıların kredi kartını en fazla kullandığı harcama gruplarının gıda ve giyim olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yaşlılar arasında kredi kartı kullanımı ile ilgili yaşanan sorunların başında gelenler ise “gelirden fazla harcama yapma” ve “yüksek faiz ödemeyi” sebep olarak gösterenlerin çoğunlukta olduğu tespit edilmiştir.

Savaşçı ve Tatlıdil (2006) tarafından İzmir’de 446 kişi ile gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçlarına göre araştırmaya katılanların %97.6'sının kredi kartı kullanmakta olduğu tespit edilmiştir. Bu kişilerin kredi kartlarıyla alışveriş yapmalarını sağlayan en önemli nedenin kredi kartlarının alışverişini taksitlendirme imkânı sunması olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, tüketicilerin alışverişlerinde aktif olarak birden çok kart kullanmak yerine tek kart kullanmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Girginer vd. (2008), lisans öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmalarında, öğrencilerin kredi kartı kullanımında demografik özelliklerin etkisinin olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin kredi kartı kullanımlarının yaygın olduğunu, bu kartların genellikle bireysel kredi kartı olduğunu, kredi kartı kullanımı ve cinsiyet arasında bir ilişki bulunmadığını ve hanehalkı gelir düzeyinin öğrencilerin kredi kartı harcamaları üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Korur ve Kimzan (2016), kompulsif satın alma eğilimi ve alışveriş sonrası pişmanlık ilişkisinde kontrolsüz kredi kartı kullanımının rolünü araştırmak amacıyla AVM müşterileri üzerine yaptıkları anket sonuçlarına göre kompulsif satın alma davranışının kredi kartı kötüye kullanımı ve alışveriş sonrası pişmanlık ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişkisi olduğu ortaya çıkmıştır.

2. Kredi Kartı Tutum Ölçeği Araştırması

2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın öncelikli olarak amacı; üniversite öğrencilerinin kredi kartı kullanım durumlarının bazı demografik değişkenler açısından araştırılmasıdır. Kredi kartı kullanımının sınıf, cinsiyet, gelir gibi bağımsız değişkenlerden etkilenip etkilenmediği, üniversite öğrencilerinin finansal bilgi kaynaklarının bilinçli kredi kartı kullanmalarında ne derecede etkisi olduğu bu çalışmada araştırılacaktır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini üniversitelerin iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde okuyan öğrenciler; örneklemini ise Hacettepe Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nde 2016-2017 öğretim yılında okumakta olan 300 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Frekans	%
İktisat	77	25.7
İşletme	74	24.7
Maliye	58	19.3
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	63	21.0
Aile ve Tüketici Bilimleri	28	9.3
Toplam	300	100.0

Tablo 1'de görüldüğü gibi, örneklemin %25.7'si iktisat, %24.7'si işletme, %19,3'ü maliye, %21'i siyaset bilimi ve kamu yönetimi, %9.3'ü ise aile ve tüketici bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

2.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Çalışmada farklı araştırmacılar tarafından geliştirilen iki anket kullanılmıştır (Ek. 1). Anketler iki bölüm halinde Hacettepe Üniversitesi ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır.

Anketin birinci bölümünde Girginer, Çelik ve Uçkun'un (2008) geliştirmiş olduğu demografik değişkenler bölümü baz alınmıştır. Söz konusu ankete araştırmacı tarafından bazı ilave ve değişiklikler yapılmıştır.

Anketin ikinci bölümünde ise, öğrencilerin kredi kartı kullanımına yönelik tutumlarının tespit edilebilmesi amacıyla Kredi Kartı Tutum Ölçeği (KKTÖ) kullanılmıştır. Söz konusu ölçek Hayhoe ve ekibi (1999) tarafından geliştirilmiş olup Girginer, Çelik ve Uçkun (2008) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış ve 4 madde eklenerek yeniden geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

2.4. Araştırmanın Verilerinin Analizi

Verilerin analizinde normal dağılıma bağlı olarak One Way ANOVA ve t-testi gibi parametrik testler yapılmıştır. Demografik bilgilerin analizinde ise betimsel istatistik testleri uygulanmıştır. Analizler için SPSS 20 paket programı kullanılmıştır.

2.5 Araştırmanın Bulguları

2.5.1 Demografik Özellikler İle İlgili Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin bazı demografik bilgileri aşağıda tablolar halinde özetlenmiştir

Tablo 2: Araştırmaya Katılanların Öğrenim Gördükleri Sınıflara Göre Dağılımı

Sınıf	Frekans	%
1	64	21.3
2	73	24.3
3	85	28.3
4	78	26.0
Toplam	300	100

Tablo 2’de katılımcıların sınıflara göre dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %21.3’ü 1. sınıf, %24.3’ü 2. sınıf, %28.3’ü 3. sınıf, %26’sı 4. sınıf öğrencilerden oluşmaktadır.

Tablo 3: Araştırmaya Katılanların Cinsiyet Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	152	50.7
Erkek	148	49.3
Toplam	300	100.0

Tablo 3’te katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların % 50.7’si kadın, % 49.3’ü erkektir.

Tablo 4: Araştırmaya Katılanların Not Ortalamaları Açısından Dağılımı

Not Ortalaması	Frekans	%
2.00’den az	40	13.3
2.01-3.00 arası	205	68.3
3.01-4.00 arası	55	18.3
Toplam	300	100.0

Tablo 4'te katılımcıların not ortalamaları açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %13.3'ünün not ortalaması 2.00'dan az, %68,3'ünün not ortalaması 2.01-3.00 arasında, %18.3'ünün not ortalaması ise 3.01-4.00 arasındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun ortalamasının 2.01-3.00 aralığında olduğu söylenebilir.

Tablo 5: Araştırmaya Katılanların Finansal Bilgi Kaynakları

Finansal Bilgi Kaynağı	Frekans	%
Aile	156	52.0
Online	58	19.3
Dersler	86	28.7
Toplam	300	100.0

Tablo 5'te katılımcıların finansal bilgi kaynakları açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %52'si finansal bilgi kaynağının ailesi olduğunu belirtirken %19.3'ü online kaynaklar vasıtasıyla finansal bilgiyi öğrendiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılanların %28.7'si ise finansal bilgi kaynağının dersler olduğunu belirtmiştir.

Tablo 6: Araştırmaya Katılanların Anne- Babalarının Eğitim Düzeyi

Anne- Babanın Eğitim Düzeyi	Frekans	%
Okur-yazar değil	6	2.0
İlkokul	90	30.0
Ortaokul	54	18.0
Lise	90	30.0
Lisans	50	16.7
Lisansüstü	10	3.3
Toplam	300	100.0

Tablo 6'da katılımcıların anne- babalarının eğitim düzeyi açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %2'sinin anne-babası okuryazar değilken %30'ununki ilkokul mezunu, %30'ununki ise lise mezunudur.

Tablo 7: Araştırmaya Katılanların Aylık Hanehalkı Gelirleri

Aylık Hanehalkı Geliri	Frekans	%
1.300 TL'den az	23	7.7
1301-2500 TL arası	114	38.0
2501-4000 TL arası	101	33.7
4001TL'den fazla	62	20.7
Toplam	300	100.0

Tablo 7'de katılımcıların aylık hanehalkı gelirleri açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %7.7'sinin aylık hanehalkı geliri 1.300 TL'den az iken, %38'inin hanehalkı geliri 1301-2500 TL arasındadır.

2.5.2. KKTÖ'ye İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğrencilere kişisel finans tercihlerinin neler olduğu sorulduğunda, öğrencilerin ağırlıklı olarak kredi kartı kullanmayı tercih ettikleri belirlenmiştir. Sonuçlar Tablo 8'de özetlenmiştir.

Tablo 8: Araştırmaya Katılanların Kişisel Finans Tercihleri

Kişisel Finans Tercihleri	Frekans	%
Vadesiz mevduat	71	23.7
Vadeli mevduat	11	3.7
Kredi kartı	135	45.0
Yatırım hesabı	42	14.0
Diğer	41	13.7
Toplam	300	100.0

Tablo 8'de katılımcıların kişisel finans deneyimleri açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %3.7'sinin kişisel finans deneyimi vadeli mevduat iken %45'ininki kredi kartıdır. Bu durumda katılımcıların neredeyse yarısının kişisel finans deneyiminin kredi kartı olduğunu görüyoruz.

Tablo 9: Araştırmaya Katılanların Kredi Kartı Kullanım Durumu

Kredi Kartı Kullanımı	Frekans	%
Kullanıyor	187	62.3
Kullanmıyor	113	37.7
Toplam	300	100.0

Tablo 9’da katılımcıların kredi kartı kullanım durumu açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %62,3’ü kredi kartı kullanırken 37,7’si kredi kartı kullanmamaktadır.

Tablo 10: Araştırmaya Katılanların Sahip Oldukları Kredi Kartı Sayısı

Kredi Kartı Sayısı	Frekans	%
0	113	37.7
1	152	50.7
2 ve fazla	35	11.7
Toplam	300	100.0

Tablo 10’da katılımcıların kredi kartı kullanım durumu açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %37,7’si kredi kartı kullanmamaktadır. %50,7’sinin 1 tane kredi kartı bulunmaktadır.

Tablo 11: Araştırmaya Katılanların Aylık Kredi Kartı Harcaması

Kredi Kartı Harcaması	Frekans	%
0-200 TL	101	33.7
201-400 TL	90	30.0
401 TL ve fazlası	109	36.3
Toplam	300	100.0

Tablo 11’de katılımcıların aylık kredi kartı harcaması açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %33.7’si bir ayda kredi kartıyla 0-200 TL arasında harcama yaparken, %30’u 201-400 TL arasında harcama yapmaktadır. Katılımcıların %36.3’ü ise kredi kartlarıyla bir ay içinde 401 TL’den fazla harcama yapmaktadır.

Tablo 12: Araştırmaya Katılanların Aylık Kredi Kartı Ödemesi

Kredi Kartı Ödemesi	Frekans	%
0-200 TL	108	36.0
201-400 TL	92	30.7
401 TL ve fazlası	100	33.3
Toplam	300	100.0

Tablo 12’de katılımcıların aylık kredi kartı ödemesi açısından dağılımları verilmiştir. Ankete katılanların %36’sı bir ayda kredi kartına 0-200 TL arasında para yatırırken, %30.7’si 201-400 TL arasında ödeme yapmaktadır. Katılımcıların %33.3’ü ise kredi kartına bir ay içinde 401 TL’den fazla ödeme yapmaktadır.

Tablo 13: Araştırmaya Katılanların Kredi Kartıyla Hangi Tür Harcamalarda Bulunduğuna İlişkin Soru

Hangi Tür Harcama	Frekans	%
Yok	113	37.7
Özel	62	20.7
Yemek	24	8.0
Market	36	12.0
Giyim	37	12.3
Sağlık	2	0.7
Diğer	26	8.7
Toplam	300	100.0

Tablo 13’te katılımcıların kredi kartıyla hangi tür harcamalarda bulunduğu verilmiştir. Ankete katılanların %37.7’si kredi kartı kullanmamaktadır. %0.7’si kredi kartıyla daha çok sağlık harcamalarını yaparken %20.7’si özel harcamalarında kredi kartını tercih etmektedir.

KKTÖ beş alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar davranışsal boyut, duygusal boyut, kaygısal boyut, kavramsal boyut ve güvenilirlik boyutudur. Örneklem grubunun aylık hane halkı gelir düzeyine ve sahip olunan kredi kartı sayısına göre bu boyutlar Anova ile incelenmiştir.

2.5.2.1 Aylık Hanehalkı Gelir Düzeyine Göre KKTÖ

One Way Anova analizinde örneklemin gruplara homojen dağılımı ve varyansların homejenliği sayıltılarının karşılanması gerekir. Hanehalkı gelir düzeyinde a,b,c,d grupları homojen

dağılım gösterir. Ölçeğin duygusal, kavramsal ve güvenilirlik boyutlarında varyanslar homojen çıkmıştır. Yalnız; davranışsal ve kaygısal boyutta varyanslar homojen çıkmamıştır. Bu nedenle duygusal, kavramsal ve güvenilirlik boyutlarında hanehalkı gelir düzeyinin etkisi One Way ANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 14: Aylık Hanehalkı Gelir Düzeyine Göre KKTÖ Duygusal Boyutun Anova Sonuçları

Gruplar	Ort	Sd
A	2.2754	1.33958
B	2.3480	1.12309
C	2.3696	1.19620
D	3.3441	1.38028
Toplam	2.5556	1.28025

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Karenin Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar Arasında	48.760	3	16.253			a-d,
Gruplar İçinde	441.314	296	1.491	10.902	.000	b-d, c-d
Toplam	490.074	299				

Öğrencilerin aylık hanehalkı gelir düzeyine göre KKTÖ duygusal boyutta anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur, $F(2,38)=10.90$, $p<.0.1$. Buna göre aylık hanehalkı gelir düzeyi 4001 TL'den fazla olan öğrencilerin duygusal boyutta diğer öğrencilerden farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 14).

Tablo 15: Aylık Hanehalkı Gelir Düzeyine Göre KKTÖ Güvenilirlik Boyutunun Anova Sonuçları

Gruplar	Ort	sd
A	2.3478	1.07063
B	2.3684	.95947
C	2.1683	.98812
D	2.7903	1.26927
Toplam	2.3867	1.06659

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Karenin Ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar Arasında	14.990	3	4.997			
Gruplar İçinde	325.157	296	1.099	4.549	.004	c-d
Toplam	340.147	299				

Öğrencilerin aylık hanehalkı gelir düzeyine göre KKTÖ güvenilirlik boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur, $F(2,38)= 4,549$, $p<.0.1$. Buna göre aylık hanehalkı gelir düzeyi 4001 TL'den fazla olan öğrencilerle aylık hanehalkı gelir düzeyi 2501-4000 TL arasında olan öğrenciler arasında güvenilirlik boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 15).

Tablo 16: Aylık Hanehalkı Gelir Düzeyine Göre KKTÖ Kavramsal Boyutun Anova Sonuçları

Gruplar	Ort	Sd
A	3.3043	.89844
B	3.2982	1.00085
C	3.2376	1.14827
D	2.6613	1.08725
Toplam	3.1467	1.08740

	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Karenin Ortalaması	F	P	Anlamlı fark
Gruplar Arasında	18.633	3	6.211			b-d
Gruplar İçinde	334.913	296	1.131	5.489	.001	c-d
Toplam	353.547	299				

Öğrencilerin aylık hanehalkı gelir düzeyine göre KKTÖ kavramsal boyutta anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur, $F(2,38)= 5,489$, $p<.0.1$. Buna göre aylık hanehalkı gelir düzeyi 4001 TL'den fazla olan öğrencilerle aylık hanehalkı gelir düzeyi 2501-4000 TL arasında olan öğrenciler ve

aylık hanehalkı geliri 1301-2500 arasında olan öğrenciler arasında kavramsal boyutta anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 16).

Sonuç ve Öneriler

Çalışmamızın sonuçlarına göre; öğrencilerin aylık hanehalkı gelir düzeyi ile KKTÖ'nün boyutları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı konusunda; ölçeğin duygusal, kavramsal ve güvenilirlik boyutlarında varyanslar homojen çıkmıştır. Yalnız; davranışsal ve kaygısal boyutta varyanslar homojen çıkmamıştır. Bu nedenle duygusal, kavramsal ve güvenilirlik boyutlarında hanehalkı gelir düzeyinin etkisi One Way ANOVA ile incelenmiştir. Sonuçlara göre; duygusal boyutta aylık hanehalkı gelir düzeyi 4001 TL'den fazla olan öğrencilerin diğer öğrencilerden farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Güvenilirlik boyutunda aylık hanehalkı gelir düzeyi 4001 TL'den fazla olan öğrencilerle aylık hanehalkı gelir düzeyi 2501-4000 TL arasında olan öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kavramsal boyutta ise, aylık hanehalkı gelir düzeyi 4001 TL'den fazla olan öğrencilerle aylık hanehalkı gelir düzeyi 2501-4000 TL arasında olan öğrenciler ve aylık hanehalkı geliri 1301-2500 arasında olan öğrenciler arasında kavramsal boyutta anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. KKTÖ ile daha önce bu anketi 2008 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi'nde 210 kişiye uygulayan Girginer, Çelik ve Uçkun'un ulaştıkları sonuca göre, gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin kredi kartı kullanımıyla ilgili kaygılarının da daha düşük seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin kredi kartına yönelik tutumlarının kredi kartı ile yaptıkları harcama tercihlerini etkileyip etkilemediği konusunda araştırma sonuçlarına göre; kredi kartı kullanımında davranışsal tutum sergileyen katılımcıların yani "Daha çok kredi kartım olsun isterim.", "Öğrenci için kredi kartı sahibi olmak zor olsa da her zaman birden fazla kredi kartı için başvurmaya çalışırım.", "Sahip olduğumdan daha fazla kredi kartına sahip olmak istiyorum." ve "Kredi kartının tüm çeşitlerini denemeyi severim." önermelerine katılanların %66.7'si giyim harcamalarına öncelik verdiğini belirtmiştir. Kredi kartı kullanımında duygusal tutum sergileyen katılımcılar yani; "Kredi kartım beni mutlu ediyor.", "Kredi kartı kullanmayı seviyorum." ve "Kredi kartına sahip olmayı seviyorum." önermelerine katılanların %34.5'i özel harcamalarına öncelik verdiğini belirtmiştir. Kredi kartı kullanımında kaygısal tutum sergileyen katılımcılar yani; "Kredi kartını fazla kullanmak beni rahatsız eder.", "Kredi kartını fazla kullanmak borç demektir.", "Kredi kartı sadece acil durumlarda kullanılmalıdır." ve "Kredi kartını kullanırken bütçemin üzerinde harcama yapacağımdan korkarım." önermelerine katılanların %44.2'si kredi kartı kullanmadığını, %15.7'si özel harcamalarına öncelik verdiğini belirtmiştir. Kredi kartı kullanımında kavramsal tutum sergileyen katılımcılar yani; "Herhangi bir kredi kartını kullanmak akılsızlıktır.", "Kredi kartını kullanmanın maliyeti çok yüksektir." ve "Kredi kartı kullandığım için borcum her geçen gün artıyor." önermelerine katılanların %65.3'ü kredi kartı kullanmadığını belirtmiştir. Son olarak kredi kartı kullanımında güvenilir tutum sergileyen katılımcılar yani; "Kredi kartları güvenlidir." ve "Kredi kartları risksizdir." önermelerine

katılanların hepsi kredi kartı kullandıklarını belirtirken, %33.3'ü de kredi kartını özel harcamalarında kullandıklarını belirtmişlerdir.

Finansal kararlarını sağlıklı bir şekilde alma yeteneğine sahip, kredi kartı kullanımında bilinçli kararlar alabilen, bütçesini yönetebilen gençlerin yetiştirilmesi için ülkemizde finansal konularda eğitimin zorunlu eğitim görülen yıllarda müfredata eklenmesi, yükseköğretim kurumlarında ise İİBF dışındaki fakültelerde de zorunlu ders olarak okutulması gerekmektedir. Ayrıca; öğrencilerin çoğunluğunun finansal bilgi kaynağı olarak ailesini seçmiş olması ebeveynlerin kendilerini finansal konularda geliştirerek finansal okuryazar olmaları gerektiğini göstermektedir. Çünkü diğer tüm konularda olduğu gibi finansal eğitim de ilk olarak ailede başlamaktadır. Bunun için; televizyonlarda yayınlanacak kamu spotları çekilebilir, halk eğitim merkezlerinde finansal eğitimler verilebilir, bu konuda hazırlanacak fazla karmaşık olmayan ve genel finansal bilgileri içeren broşürler hazırlanıp bu broşürlerin ailelere ulaştırılması sağlanabilir.

Kaynakça

- Baydemir, Mehmet (2004), *Her Yönüyle Kredi Kartları*, 1. Basım, Ohan Matbaacılık San.ve Ltd.Şti: İstanbul.
- Bellamy, Edward (1888), *Looking Backward 2000-1887*, Ticknor & Co: Boston.
- Çelik, Kenan (2008), *Makro İktisada Giriş*, Murathan Yayınları: Trabzon.
- Çögürçü, İclal (2015), Türkiye’de Kredi Kartı Harcamaları Ve Vergi Gelirleri İlişkisi: Vektör Otoregresif Model İle Analizi (2007-2015), *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S:4, C:20, ss.241-260.
- Durukan, Tülin, Elibol, Halil ve Özhavzalı, Müzeyyen (2005), “Kredi Kartlarındaki Taksit Uygulamasının Tüketicinin Harcama Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Kırıkkale İli Örneği)”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:3, ss.143-153.
- Evans, David S. (2004), “The Growth and Diffusion of Credit Cards in Society”, *Payment Card Economics Review*, S:2, ss.60-76.
- Girginer, Nuray, Çelik, Erken, Arzum ve Uçkun, Nurullah (2008), “Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Kredi Kartı Kullanımlarına Yönelik Bir Araştırma”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C:8, S:1, ss.193-208.
- Hayhoe, Celia, Ray, Leach, Lauren ve Turner, Pamela R. (1999), “Discriminating The Number Of Credit Cards Held By College Students Using Credit And Money Attitudes”, *Journal of Economic Psychology*, S:20, ss.643-656.
- Işık, Nihat ve Acar, Mustafa (2003), Kayıtdışı Ekonomi: Ölçme Yöntemleri, Boyutları, Yarar Ve Zararları Üzerine Bir Değerlendirme, Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S:21, ss. 117-136.
- Jones, Joyce E. (2005), “College Students’ Knowledge and Use of Credit”, *Financial Counseling and Planning*, S:16, C:2, ss.9-16.
- Kahyaoglu, Burak, M, Ülkü, Sema ve Gelmedi, Okan (2011), “Türkiye’de 2002-2010 Döneminde Gerçekleşen Finansallaşmanın Bir Boyutu Olarak Kredi Kartı Kullanımındaki Artışın Kayıptan Kaçınma Etkisi Bağlamında İncelenmesi”, *İşletme Fakültesi Dergisi*, C:12, S:1, ss.29-41.
- Karamustafa, Kurtuluş ve Durdu, Mehmet, Biçkes (2003), "Kredi Kartı Sahip ve Kullanıcılarının Kredi Kartı Kullanımlarını Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma: Nevşehir Örneği." *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S:15, C:2, ss.91-113.
- Kaya, Ferudun (2009), *Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması*, Yayın No:263, Türkiye Bankalar Birliği: İstanbul.
- Korur, M. G., & Kimzan, H. S. (2016). Kompulsif Satın Alma Eğilimi ve Alisveris Sonrası Pismanlık İlişkisinde Kontrolsüz Kredi Kartı Kullanımının Rolü: AVM Müsterileri Üzerine Bir Arastırma 1. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi= Journal of Consumer and Consumption Research*, S: 8, C:1, ss. 43.
- Oktay, Erkan, Özen, Üstün ve Alkan, Ömer (2013), Kredi Kartı Sahipliğinde Etkili Olan Faktörlerin Araştırılması: Erzurum Örneği, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S:24, C:2, ss.1-22.
- Savaşçı, İpek ve Tatlıdil, Rezan (2006), “Bankaların Kredi Kartı Pazarında Uyguladıkları CRM (Müşteri İlişkileri Yönetimi) Stratejisinin Müşteri Sadakatine Etkisi”, *Ege Akademik Bakış*, S:1, C:6, ss.62-73.
- Steindl, Frank, G. (2000), Credit Cards, Economization Of Money, And Interest Rates, *Journal of Economic Education*, S:3, C:31, ss.271-280.
- Şener, Arzu, Güven, Seval (2005), “Yaşlıların Kredi Kartı Kullanımına İlişkin Davranışları ve Karşılaştıkları Sorunlar”, *Turkish Journal of Geriatrics*, S:8 C:4, ss.184-194.
- Teoman, Ömer (2005), *Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması*, Beta Yayınları: İstanbul.
- Torlak, Ömer (2002), “Kredi Kartı Kullanımının Satınalma Alışkanlıklarına Etkileri Üzerine Eskişehir’de Bir Araştırma”, *Yönetim/İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi*, S:13, C:41, ss.67-78.
- Tuğay, Osman ve Başgül, Nermin (2007), “Önemli Bir Finansman Kaynağı Olarak Kredi Kartları: Kredi Kartlarının Kart Sahiplerinin Harcamaları Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Burdur İlinde Bir Araştırma”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S:3, C:12, ss.215-226.

Uludağ, İlhan ve Arıcan Erişah (2001), *Finansal Hizmetler Ekonomisi; (Piyasalar - Kurumlar - Araçlar)*, 2. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım: İstanbul.

Us, Vuslat (2004), “Kayıtdışı Ekonomi Tahmini Yöntem Önerisi: Türkiye Örneği”, *Türkiye Ekonomi Kurumu, Tartışma Metni*, Türkiye Ekonomi Kurumu.

Uzgören, Nevin, Ceylan, Gülçin ve Uzgören, Ergin (2007), Türkiye’de Kredi Kartı Kullanımını Etkileyen Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Model Çalışması, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, S:2, C:14, ss.248-256.

Vergi Konseyi (2011), *Kayıtlı Ekonominin Geliştirilmesi Sürecinde Kartlı Ödeme Sistemleri ile Yeni Yöntem ve Teknolojiler Kayıtlı Ekonominin Geliştirilmesi Sürecinde Kartlı Ödeme Sistemleri ile Yeni Yöntem ve Teknolojiler*, TBB Yayınları: İstanbul, No: 274.

Yetim, Sedat (1997), *Kredi Kartları ve Tüketici Kredileri*, Yayın No:69, Sermaye Piyasası Kurulu Yayını: Ankara.

Yılmaz, Eyüp (2000), *Türkiye’de Kredi Kartı Uygulaması ve Ekonomik Etkileri*, Türkmen Kitabevi: İstanbul.

Yılmaz, Veysel ve Çatalbaş, Karpat, Gaye (2007), Kredi Kartlarına İlişkin Algının Müşteri Memnuniyeti ve Sadakati Üzerine Etkisi, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar* S:513, C:44, ss.83-94.